Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЧЕРВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 26, 1981 No. 118. VOL. LXXXVIII

ВЕДУТЬ НАСТУП НА БІЛОРУСЬКУ ЦЕРКВУ

С. Бавнд Брук (УПІ). — Широко заплянована і послідовно виконувана акція Москви сіяння розладу у Церквах і громадських об'єднаннях, які існують у вільному світі, виразно посилилася в останніх роках, місяцях і навіть днях. Найсвіжіший натиск спрямовано на малочисельну, але донедавна міцну ідейно Білоруську Православну Автокефальну Церкву.

Часопис „Бєлорускі Голас", що виходить у Торонто в Канаді, присвятив велику статтю прикрим церковним подіям у числі за травень 1981 року. Стаття підкреслює, що теперішній заколот у Церкві є одним із виявів акції, спрямованої на ліквідацію Білоруської Автокефальної Православної Церкви. Почалося з прислання до парафії у Бруклині диякона, якого скерував до неї єпископ Московської патріярхії. Здобувши гурток прихильників, цей диякон виявив непослух до церковної зверхности, створюючи неспокій у парафії.

Незадовго після цього у Церкву продістався священик, який перед тим належав до автокефальної Православної Церкви Америки, у дійсності проросійської, яка перебуває у канонічному зв'язку з Московською патріярхією. Його намагання здобути впливове становище у Білоруській Церкві не повелося і він зник.

Зчерги у Церкву ввійшов прибулий з Польщі священик, який, здобувши прихильність у частині білоруських парафій, розпочав акцію проти існуючого у Церкві ладу і церковної зверхности. До розламу у Церкві причинилася і постава архиєпископа Миколая, який, перебуваючи у Канаді, поставився прихильно до діячів розколу, його поступовання викликало осуд інших ієрархів БАПЦеркви — Митрополита Андрея та Єпископа Ізяслава.

Делеґація Фундації УВУ відвідала Владику В. Лостена

Делегація Фундації УВУ на відвідинах у Владики В. Лостена. Стоять (зліва): проф. Василь Лучків, Владика Василь Лостен, проф. Петро Ґой, д-р Ярослав Моцюк.

Стемфорд, Конн. (Я. М.) — У п'ятницю, 5-го червня ц. р. Владика Василь Лостен, Стемфордський єпископ, прийняв на окремій авдієнції делеґацію Фундації Українського Вільного Університету. Делеґацію очолив голова Фундації проф. Петро Ґой в складі: проф Василь Лучків — перший заступник голови, і д-р Ярослав Моцюк — скарбник.

Проф. П. Ґой, привітавши владику від Фундації, поінформував про теперішню педагогічну діяльність Українського Вільного Університету. Він рівнож вказав на великі заслуги УВУ, що був створений 1921 року у Відні в хвилині нашої національної трагедії, коли тисячі українського вояцтва, молоді й інтеліґенції опинилися поза межами України. На чужині УВУ перебрав на себе завдання продовжувати українську визвольну боротьбу — пером книгою, живим словом. Професура і студенти УВУ своїми дослідами і науковими працями та участю у наукових з'їздах і конференціях гідно репрезентують українську науку. Відтак проф. Лучків поінформував Владику про діяльність і завдання Фундації, а д-р Мацюк — про фінансовий стан Фундації і її працю з нагоди 60-ліття університету. Делеґати звернули увагу на заклик президії Секретаріяту СКВУ, яким проголошено 1981 рік Роком Українського Вільного Університету, закликаючи українську спільноту в діяспорі гідно відзначити цю замітну річницю Всеукраїнської Альма Матері та матеріяльно й морально спомагати УВУ, щоб утвердити цей незалежний бастіон української науки — Український Вільний Університет.

Владика Василь подякував присутнім за відвідини, а в дальшій розмові, що вив'язалася між присутніми, цікавився усіми проявами життя УВУ, а зокрема українськими студентами та молоддю, яка щорічно

(Закінчення на стор. 4)

Відбудеться Другий з'їзд Українського Демократичного Руху

Ню Йорк. — 31-го травня ц. р. відбулося чергове засідання Головного Секретаріяту УДР в Ню Йорку під керівництвом мґр Романа Ільницького, екзекутивного першого заступника голови д-ра Атанаса Фіґоля, що живе в Мюнхені. Присутніми були члени Секретаріяту д-р Роман Барановський, д-р Михайло Воскобійник, д-р Євген Перейма, д-р Олег Волянський, інж. Іван Даниленко, Євген Саламаха, проф. Ярослав Пеленський і гість з Чікаґо д-р Павло Турула. З дорадчим голосом були всі члени Головної управи Асоціяції Українців Америки.

Предметом нарад були українсько-еврейські стосунки на тлі відвідин українських громад в ЗСА і в Канаді Яковом Сусленським, головою Товариства Єврейсько - Українських Зв'язків в Єрусалимі. Основний звіт з його перебування дав інж. С. Процик, що був координатором між громадами. Його доповнив інж. І. Даниленко, а мґр Ільницький подав політичну характеристику ситуації, на тлі якої відбуваються спроби наближення обидвох суспільств до себе. Хоч Якова Сусленського запросив Головний Секретаріят УДР, рішено передати дальшу працю в цій ділянці в руки цілого українського суспільства в формі Товариства Українсько-Єврейських Зв'язків з доступом до нього всіх зацікавлених українців, незалежно від політичних переконань. Ініціятори цієї перспективної справи в поодиноких

(Закінчення на стор. 4)

Президент Іраку домагається атомової зброї для арабів

Багдад, Ірак. — В часі гострої міжнародної дебати про ізраїльський бомбовий налет і знищення атомових споруд Осірак під Багдадом більшість дебатуючих прийняли за правду твердження іракських чинників, що Ірак не плянував, ані не приготовляв побудови власної атомової бомби. Подібні дебати тривають ще далі, а вже президент Іраку Саддам Гуссейн заперечив твердження своїх прихильників і заявив публічно, що Ірак і взагалі араби атомової бомби потребують і її повинні збудувати.

Виступ президента Гуссейна в цій справі передало іракське радіовислання, а після того офіційна пресова служба розіслала його дослівний текст у світ. Гуссейн не лише висловив думку, що посідання атомової бомби арабами є раціональне й конче потрібне, але й звернувся до тих держав у світі, які мають засоби, технологію і досвід у будові атомової бомби, щоб вони помогли Іракові її збудувати. Гуссейн сказав: „Без огляду на наміри Іраку та його теперішні спроможності та спроможності у майбутньому, кожна країна, яка прагне миру й безпеки, повинна допомогти в будь-який спосіб арабам здобути атомову бомбу, щоб могти протиставитися бомбам Ізраїля. Що страшило прем'єра Ізраїля Беґіна — це наш науковий, культурний, людський, політичний, економічний, соціяльний і виховний розвиток. Беґін сказав, що Ірак хоче тепер окупувати Абадан, щоб опісля окупувати Єрусалим. Між Єрусалимом і здобуттям Абадану немає наглядного пов'язання. Але пов'язання історичне є. Рішучість іракської армії на фронті і арабський потенціял, якщо Бог допоможе, виступлять проти Беґіна. Іракці будуть першими у цьому наступі. Сіоністичний ворог був повністю свідомий, що війна Іраку з Іраном триватиме ще місяці. Немає сумніву, що з сіоністами співпрацювали якісь міжнародні сили. Ті сили є внутрі Ірану."

Відвертий виступ президента Іраку Гуссейна не лише заперечив основні арґументи в дебаті після ізраїльського налету на Осірак, але й повністю відкрив цілі й суть іракської політики на довгу мету. Ірак рішений стати центром арабської сили і домінуючою потугою в ній, і для цього він виступив війною проти Ірану. А, вигравши війну з Іраном, Ірак піде далі. „Наша війна проти персів, здобуття перемоги, а поразка ворога, — сказав Гуссейн — будуть ступінями, по яких розвиватиметься іракська політика."

Землетрус в Ірані наніс великі знищення

Теґран, Іран. — Неповних три роки минуло від великого землетрусу в Ірані, в вересні 1978 в провінції Табас, наслідком якого загинуло понад 15,000 людей, а тепер знову мав місце нищівний землетрус у провінції Керман, який, згідно зі заявою прем'єра Ірану Махоммеда Алі Раджая, потягнув за собою смерть понад 2,000 людей. Мале число жертв зумовлене тим, що в провінції Керман живе мало людей.

У центрі землетрусу, яким було місто Ґольбах, загинуло принаймні 1,000 людей, в більшости у повалених будинках. Значна частина міста комплетно знищена. Уряд пообіцяв всебічну допомогу потерпілим від землетрусу теренам, одначе, звіти з місць вказують, що покищо ніяка допомога, ні медична ні харчева ще не наспіла.

Землетрус в Ірані збігся з дуже важкими іншими подіями в житті тієї країни. Насамперед війна з Іраком затяглася й не знати, коли вона закінчиться. Обидві воюючі сторони зайняли таку поставу, при якій важко добитися компромісу. Ірак вимагає від Ірану територіяльних концесій, які вже перед тим аятолла Хомейні категорично відки-

(Закінчення на стор. 4)

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ БУШ ВІДБУВ РОЗМОВИ З ПРЕЗИДЕНТОМ МІТТЕРАНОМ

Париж, Франція. — Віцепрезидент Джордж Буш є першим високим американським державним діячем, який відвідав нового президента Франції, соціяліста Франсуа Міттерана, та відбув з ним вичерпні розмови. Після розмов віцепрезидент Буш висловив свої завваги до зовсім нової політичної ситуації у Франції.

Візита віцепрезидента припала негайно після того, як привладна соціялістична партія, яка має абсолютну більшість у парляменті і свого члена Міттерана президентом Франції, заключила з Комуністичною партією Франції пакт про всебічну тривалу співпрацю і впровадила чотирьох провідних комуністів на міністерські пости. Саме цей момент відбився поважним відгомоном в американських політичних колах і викликав стурбування. Віцепрезидент Буш так висловився про це: „Постава ЗСА в справі участи комуністів в урядах наших альянтів є добре відома. Ця участь мусить викликати заклопотання. Але одночасно з тим я мушу підкреслити, що моя зустріч і розмови з президентом були теплі і приязні." Газетним репортерам віцепрезидент Буш сказав: „Наші европейські союзники є суверенними націями і рішення, як вони мають бути управлювані, належать до їхніх громадян та до їх вибраних представників".

Джордж Буш

Дещо інашке становище висловили англійські й західньонімецькі лідери. Уряд Марґарет Тачер у Лондоні зовсім не виявив ніякого заклопотання з приводу входу комуністів до французького кабінету міністрів, а прем'єр Тачер заявила: „Ми впевнені, що матимемо дуже добрі стосунки з французькими лідерами". Подібно висловився канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт, який сказав: „Французьке рішення не є заразливе. Я не думаю, що нам треба його драматизувати."

Участь французьких комуністів в кабінеті міністрів, згідно зі загальною опінією, спричиниться до зросту подібних тенденцій і в інших країнах, особливо в Італії, де вже давно глибокі процеси працюють у тому напрямі. Але від комуністів залежатиме, чи вони до кабінету ввійдуть, чи ні, а після того, коли вони ввійдуть, чи вони там втримаються. Якщо їхня підпорядкованість Москві буде така, як колись і вони виконуватимуть доручення з Кремля, довго місця в кабінетах міністрів вони не загріють. Коли ж вони, врешті, визволяться з московського диктату й стануть самостійним національним політичним чинником, вони можуть закріпитися в кабінетах різних европейських країн.

ДО ВИБОРІВ НА ПРЕЗИДЕНТА БАНҐЛЯДЕШУ, які відбудуться 21-го вересня, привладна Націоналістична партія Банґлядешу зголосила своїм кандидатом діючого віцепрезидента Абдуса Саттара. Абдус Саттер, який обняв виконування обов'язків президента після державного перевороту, в якому загинув попередній президент, не має найліпших шансів з огляду на свій вік — 72 роки — та стан здоров'я. Одначе голови двох найсильніших опозиційних партій не можуть кандидувати з огляду на вік. Вони мають неповних 35 років, а конституція вимагає закінчених 35 років, щоб мати пасивні виборчі права. Уряд так проголосив реченець виборів, що вони відбулися, заки ті дві особи осягнуть 35 років життя.

РОСТЕ СПРОТИВ ПРОТИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ РЕҐЕНА

Вашінґтон. — Противники президента Роналда Реґена, а в першу чергу, вороги його закордонної політики, виступають щораз голосніше й орґанізовано. Вони найбільш незадоволені скріплюванням співпраці з Китаєм і домагаються повороту до просовєтської лінії в світовій політиці ЗСА.

Передовий американський політичний колюмніст Джеймс Рестон з „Ню Йорк Таймс-у" висловився про цю справу так: „У цьому місті бувають часи, коли ви можете відчувати зростаючу температуру і не можете не почути громів над Потомаком, що, власне, має місце тепер. Зле ведена закордонна політика Уряду виразно викликає бурю".

Про що йдеться, тобто, в чому політика теперішнього Уряду „зле ведена", пояснює недавній державний секретар в Уряді президента Джіммі Картера Сайрус Венс. Особливо цікаве те, що Венс перебував у Москві саме в часі, коли у Вашінґтоні готовили остаточно зформулювання світової політики ЗСА. Свої критичні висновки почав Венс від повідомлення, що, бувши в Москві, він зустрічався з А. Громико, міністром закордонних справ СССР. Ґромико висловив йому, як він це подав, „глибоке стурбування" з приводу американських домовлень з Пекіном. А. Венс зі свого боку так оцінює нову американську політику: „Продаж зброї Китаєві не є ані розумною, ані на часі політикою. Це дуже погана помилка. Це непотрібно провокативне в стосунку до СССР. Це — пряме заперечення цілей дипломатії".

Бувши державним секретарем, Венс, як він ствердив, керувався саме такими думками і вів закордонну політику ЗСА згідно з ними. Власне на такій базі він пробував після нападу Москви на Афганістан домовитися із загроженим Пакістаном, але з того нічого не вийшло. Як відомо, президент Пакістану Мохаммед Зія уль-Гак назвав американські пропозиції „дрібничкою" (пінатс). Отже не диво, що тепер Венс засуджує згоду американського Уряду продати Пакістанові модерну зброю, а в тому й літаки Ф-16.

Виявнення Венса дають змогу зрозуміти його дивну політику на пості державного секретаря в Уряді Картера, а з другого боку, вони вказують, на якій базі і з яких позицій противники політики президента Реґена і прихильники співпраці з Росією задумують переводити свою кампанію проти тієї політики.

В Америці

ДИРЕКТОР СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ ЗСА, однією з функцій якої є особиста охорона важливих осіб з Уряду, в тому числі і дружин та вдів президентів Америки, як і їхніх дітей, пропонує, щоб цих колишніх перших леді країни не охоронялося до кінця їхнього життя, а лише перші шість місяців по залишенні президентом його посту, уступаючи Білий Дім своєму наступникові. Якщо такий закон буде ухвалено, то без тілоохоронців залишаться колишні такі пані-президентові: Бес Трумен, Леді Бирд Джансон, Пет Ніксон, Беті Форд і Розалин Картер, і це заощадить державній скарбниці, а отже і платникам податків, мільйони долярів, які тепер іноді довгими десятиріччями йдуть на платню тілоохоронцям.

СЕРЕД ПРАЦЮЮЧИХ АМЕРИКАНЦІВ, — стверджує дослідницький рапорт відомої американської фірми Менеджементу і консультації, — переважає група так званих „працівників з білими ковнірцями", і ця група постійно зростає. Іншим висновком цього рапорту є те, що з восьми годин щоденної праці такий „білоковнірцевий працівник" продуктивно працює лише 4 години, а чотири години решти часу перебуває в очікуванні на матеріяли з інших департаментів, на інструкцію, що далі робити, і на подібне. Натомість робітник з „синім кольором ковнірця" працює 10 відсотків продуктивніше. Вина такої поганої продуктивности праці лежить не на працівниках, а на керівництві, — повторює за цим рапортом журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 29-го червня.

ПРОПОЗИЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА зрізати бюджет „Велферу" зустрічають „зустрічний плян" з Палати репрезентантів, де перевагу мають демократи. Вони, не без лукавства, пропонують пересунути фонди, наприклад, з програми „Нерідні батьки" („Foster perents") для допомоги в інших ділянках. А цю пропозицію втаємничені в справи люди розцінюють, як бажання „досадити" Президентові, бо програма „Нерідних батьків" є улюбленою програмою для сеньйорів-громадян дружини Президента Ненсі Реґен.

У світі

НА ЛІТНІЙ СЕСІЇ Верховного Совєта СССР в Москві Леонід Брежнєв знову виголосив промову на тему міжнародного положення й міжнародної політики. В промові були ті самі справи й проблеми, що Брежнєв і його співробітники порушують уже від довшого. Намагаючись злагіднити міжнародне обурення з приводу московського нападу на Афганістан та з приводу провокації Москви під адресою Польщі, московські лідери деклямують про мир, міжнародне порозуміння, переговори й т. п.. Брежнєв знову нарікав на ЗСА, що у Вашінґтоні не спішаться до політичних розмов з Москвою в справі роззброєння. Москва використала застій в американському дозброєнні на протязі останніх декількох років і за той час вжила всіх засобів, щоб перегнати в дечому західній світ. А тепер, добившись переваги, намагається за всяку ціну втримати її, і тому хоче присипляти Захід при допомозі довготривалих розмов і порожніх обіцянок. Вашінґтон тим разом не спішить на ці розмови, знаючи, що це тільки маневр з боку Москви, хоч не відхиляє їх у майбутньому.

В ІРАНІ РОЗГОРНУЛАСЯ велика погоня за Абольгасаном Бані-Садром, дотеперішнім президентом, якого аятолла Хомейні позбавив президентського посту на підставі ухвали парляменту, що Бані-Садр некомпетентний. Прокуратура переконана, що Бані Садр ще перебуває в Ірані, й шукає його в різних пунктах. А вміжчасі йдуть арешти його співробітників. Так само відновилася хвиля розстрілів.

В КАСАБЛЯНЦІ, МАРОККО, вибухли криваві заворушення. Офіційно подано, що в заворушеннях загинуло понад 60 осіб, але приватні джерела подають значно вище число. Причиною заворушень була підвишка цін на різні товари. Заворушення зорганізували робітничі профспілки, бо робітники найдошкульніше заторкнені підвишкою цін. Уряд поробив [illegible] до нових вуличних заворушень.

НА „ВЕСНЯНОМУ КОНЦЕРТІ" ШКМ ГЛЯДАЧІВ ЧЕКАЛА ЧУДОВА НЕСПОДІВАНКА

Школа Кобзарського Мистецтва з дириґентом Юліяном Китастим (стоїть другий з правого боку у білій вишитій сорочці) і з адміністратором Миколою Чорним (другий з правого боку в останньому ряді).

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л.). — Півтисячі глядачів у залі Стайвезант середньої школи, тут, у неділю, 14-го червня, ентузіястично, а потім оваційно оплескували виступи кількох десятків молодих, молоденьких і зовсім наймолодших учнів Школи Кобзарського Мистецтва, які дали свій концерт на закінчення шкільного року, під керівництвом талановитого бандуриста-кобзаря Юліяна Китастого і адміністратора Школи Миколи Чорного. Несподіванкою і радісним додатком до цієї виростаючої мистецької одиниці була участь у „Весняному Концерті" вокального Ансамблю „Промінь" під керівництвом Богданни Волянської, який зміцнив і збагатив голосово і мистецько виступ учнів Школи до тієї міри, що цей „Весняний Концерт" цілком переріс рамки учнівської імпрези, а заспівав вже досконало і по-професійному, сягаючи висот справжнього артизму.

Великим успіхом був також гостинний виступ у „Весняному Концерті" гостя з Детройту, тенора рідкісної краси і вдумливого виконавця народної пісні Павла Писаренка, соліста Капелі Бандуристів ім. Шевченка під керівництвом Григорія Китастого. Павло Писаренко в заспіві Леонтовичевого шедевру „Потоп", лірницького канту, був неперевершений, і в гармонії зі співом всіх цих багатьох адептів хорового і кобзарського мистецтва дав присутній на концерті публіці дорогоцінні хвилини справжнього надхненного співу.

Проспівав Петро Писаренко також кілька інших пісень та дві пісні в дуеті з баритоном Юліяном Китастим і одну з ліричним ніжним сопрано Марійкою Волянською, яка якраз успішно закінчила мовні і музично-вокальні студії в Гантер-коледжі в Ню Йорку. Всі ці пісні були виконані незвичайно гарно.

Програма „Весняного Концерту" складалася з двох частин. У першій виступили всі учні Школи, включно з початківцями, які дбайливо продемонстрували чималі успіхи в науці і багато хто з них виявили свої можливості успішного зростання в майбутньому. Це були пісні: традиційна „Взяв би я бандуру", дитяча „Я лисичка, я сестричка" і „Коломийка". Було приємно бачити повнісіньку сцену цих чудових українських дітей і молоді, які з такою любов'ю і посвятою опановують прастарий рідний інструмент. З такою молоддю якось дивишся спокійніше в майбутнє!

Співачка Лариса Маґун-Гурин, яку знають і люблять в Ню Йорку й околиці, заспівала три настроєві пісні під акомпаньямент бандур братів бандуристів — Володимира та Івана Леціцьких. Великим чуттям був сповнений спів квартету: три бандуристи і знову Павло Писаренко, які вивели невмирущу „Ой у полі могила з вітром говорила".

Кілька інструментальних

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Принц Чарлз і демонстранти

Коли 15-го червня ц.р. наступник британського престолу принц Чарлз сидів разом із дружиною президента Регена Ненсі у льожі Метрополітальної опери у Ню Йорку на ювілейній виставі балету, кілька тисяч ірляндців, американських громадян, але також прибулих спеціяльно для цієї цілі мужчин і жінок з Ірляндії, влаштували перед будинком бурхливу демонстрацію. Гурток демонструючих передерся навіть почерез кордон поліції і влетів з галасом до будинку театру, викрикуючи образливі для британської королівської родини, зокрема на адресу принца Чарлза гасла: „На твоїх руках кров", „Геть з американської землі!", „Королівські паразити мусять щезнути!" і т.п. Крики були занадто голосні, щоби не міг почути їх принц Чарлз, і — за газетними твердженнями — він буцімто суґерував, чи не покинути йому театр, щоби припинити демонстрацію, але його переконували, що він повинен залишитися, що й сталося. Кілька осіб арештовано, але тому, що було більше крику, як напасти, то поліція обмежилася до строгої охорони особи принца, аж до його відлету наступного дня до Лондону.

Можна добре зрозуміти огірчення, жаль і обурення ірляндських демонстрантів з приводу смерти кількох їхніх земляків, фанатичних патріотів, які задля демонстрації заморили себе у в'язниці на смерть. Але при ближчому розгляді проблеми — вина англійської королівської родини в трагедії ірляндського народу щонайменше дискусійна і проблематична. Поперше, за англійською конституцією, чи пак традицією, що корінням сягає аж до „Великої хартії свобід" - з 1212 року, король чи королева є тепер уже радше символами традиційного монархістичного режиму, без реальної влади, що її виконує уряд і парлямент. Престольну промову, що її відчитує королева Єлисавета, пише прем'єр чи пак уповноважений ним член уряду чи фаховий журналіст. Політику формулює і виконує уряд, — якщо опозиційна партія виграє вибори — її лідер автоматично стає новим прем'єром. Тепер у Великобританії обидва провідні пости займають жінки: королева Єлисавета II і прем'єр Маргарет Тачер, лідер консервативної партії.

Названа жінка-прем'єр, яку називають „залізною лейді", відмовилася піти на поступки голодуючим аж до смерти в'язням у в'язниці Північної Ірляндії, членам терористичної південно-ірляндської організації Ірляндська Республіканська Армія, стоючи на принциповому становищі, що не можна дати себе шантажувати засудженими злочинцями, дармащо ці злочинці є героями в очах своїх однодумців. Проте ані британська королівська родина — королева чи її наступник престолу, ані теж Маргарет Тачер, сучасний прем'єр, не створили нинішньої трагічної для ірляндців ситуації. Громадянська війна в Ірляндії триває уже кругло десять років і за той час згинуло кругло 2,000 осіб — у величезній більшості з рук своїх таки земляків, у братовбивчій фанатичній борні, аніж з рук кругло 15,000 англійського війська, стаціонованому у Північній Ірляндії, яка є членом Британської імперії і вибирає 12 своїх послів до парляменту у Лондоні, маючи власну крайову автономію.

Патріотична Ірляндська Республіканська Армія, з осідком у самостійній південній Ірляндській Республіці, є нелегальною забороненою організацією, яка воює терором, борючись за приєднання Північної Ірляндії до Південної. Але ж дві третіх мешканців Північної Ірляндії, з-посеред всього півтора мільйона тамошнього населення, протестанти, не хочуть з'єднатись з Південною самостійною Ірляндською Республікою, лякаючись підпасти під володіння тамошнього населення. Цей анахронічний релігійний фанатизм у злуці з терористичними методами боротьби за з'єднання Ірляндії, унеможливлює мирне з'єднання двох у 1920 році поділених частин Ірляндії. Британському урядові й парляментові трудно силою й односторонньою постановою накинути таку злуку, коли мільйон північно-ірляндських протестантів заповідає, що в такому випадку вестимуть всіми доступними і недоступними методами боротьбу на два фронти — проти католицької південної Ірляндської Республіки з її підпільно-революційною Армією і проти Англії, переносячи цю боротьбу й на англійську територію.

Сам принц Чарлз — людина ліберальних поглядів і так само прагне закінчення кривавого танку в Ірляндії з тамошньою громадянською війною проти англійських вояків, як і прагнуть замирення усі ірляндські патріоти. Але сьогоднішні проблеми можна розв'язати лише шляхом компромісів. Коли ж фанатики компроміс відкидають, то тим паче вуличні демонстрації у Ню Йорку не всилі змінити ані політики англійського уряду в Лондоні, ані припинити братовбивчу війну в Північній Ірляндії.

Василь Маркусь

РЕАКЦІЯ НА ЗАЯВУ ВЛАДИК УКЦЕРКВИ

Вагу і значення Синоду українських католицьких Владик часто чужі розуміють краще, аніж ми самі. Прикладом цього може бути реакція московського патріярха Пімена на відбутий звичайний Синод української католицької ієрархії у Римі, а зокрема на його заяву з 2-го грудня 1980 року в справі неважности рішень т. зв. Львівського собору з 1946 року.

Реакція Пімена була швидка і вона прозраджує глибоке занепокоєння церковної і політичної Москви, а може більше саме останньої, яка доручила своєму ставленикові на московському патріяршому престолі відповідно зареагувати. Форма і зміст московської реакції щойно тепер дійшли до публічного відома на Заході. На підставі опублікованої недавно кореспонденції між патріярхом Піменом і Папою Іваном Павлом II у 4 числі „Журнала Московской Патриархии" (квітень, 1981 р.) довідуємося про такі факти.

Вже в грудні минулого року, тобто за неціле два тижні від опублікованої заяви нашого Єпископату, митрополит Ювеналій, голова зовнішніх зв'язків Московської патріярхії, побував у Римі і тут підніс цю справу перед Папою та деякими іншими ватиканськими достойниками. Виясн ння, яке усно дали Ювеналієві у Ватикані, видно, не вдоволяло Москву, і тому рішено зробити формальний демарш. Він був вчинений на найвищому щаблі: московський патріярх Пімен звернувся особистим листом у цій справі до Папи.

Лист Пімена

Листа написано 22-го грудня 1980 року, і в ньому є згадка про те, що Ювеналій порушував цю справу в Римі. Це, щоправда, не вдоволяє патріярхію, і сам Пімен рішив прохати вияснення в Папи, стурбований можливими наслідками. Лист написаний назовні в люб'язному тоні й дуже дипломатично, хоч автор не скриває невдоволення і робить пересторогу. Пімен, між іншим, пише, що заява Синоду українських Владик „створює настільки небезпечне напруження у взаєминах між Римо-Католицькою і Російською Православною Церквами, що його годі назвати інакше, як трагічним, у зв'язку з тими нищівними наслідками, які це напруження може внести у взаємини двох наших братніх Церков".

Московський патріярх далі натавровує зміст і дух заяви українських Владик, як чужі екуменічним заходам, і твердить, що заява „намагається змінити і порушити сучасну структуру Російської Православної Церкви".

Не вияснюючи самого мерітум справи, тобто канонічности чи насильного характеру Львівського собору з 1946 року, Пімен закликає Папу шукати виходу із складної ситуації. Він суґерує, на підставі розмов митрополита Ювеналія з кардиналом Рубіном й іншими вищими куріяльними достойниками, що документ українських католицьких Владик не має канонічної сили, поки його не затвердить Папа. Маючи це на оці, Пімен дослівно благає Папу „знайти в собі силу і виявити мудрість", щоб недопустити до повернення відносин між Ватиканом і Москвою з часу до понтифікату Івана XXIII, і прохає Папу „без зволікання розпочати такі дії, які не тільки що не додали б вагомости заяві, але повідомили б Церкви про те, що Ваша Святість не благословляє і не сприяє вибраному українськими католицькими єпископами шляхові щодо взаємин між нашими Церквами". Пімен дуже виразно ставить цю вимогу як ціну за продовження міжцерковного діялогу між Римом і Москвою. „Я переконаний, що тільки такі Ваші дії будуть в стані загоїти створене напружене становище."

І ще як додатковий арґумент і психологічну пресію московський патріярх стосує типову московську тактику, на яку на Заходіназагал люди перечулені, мовляв, у зв'язку із українською заявою зростає невдоволення і неприхильність до римо-католиків всередині Російської Церкви.

Відповідь Папи

Після консультації зі своїми співробітниками Папа Іван Павло II відповів на цього листа з датою 24-го січня. Нелегко було знайти задовільну відповідь, щоб примирити московського партнера і водночас не зрадити певних принципів. Якось зродилася дипломатична відповідь, яка багато не каже, а залишає більше знаків запитання. Відповідь Папи містить такі пункти:

1. Вона надхнена щирими екуменічними міркуваннями і Папа заявляє, що він далі дорожить міжцерковними зв'язками з Москвою.

2. Інцидент із „заявою українських владик" стався поза контролею Папи. Заяву хтось опублікував у пресі ще заки вона була предложена йому до затвердження, і він з цього приводу жаліє. Заява не була затверджена і, як така, не має офіційного характеру з боку Апостольського Престолу. Про це — пише Папа — повідомлено усі нунціятури, де живуть українці католики.

3. Жаліючи з приводу опублікування цього документу, Апостольський Престіл заявляє, що він „твердо залишається на позиціях щодо прав українців католиків, які він завжди заступав".

Правильно кваліфікує цю відповідь Папи німецька Католицька Пресова Агенція (КНА), як „виминаючу". Папа подав деякі формальні умови, задля яких він не уважає цю заяву за офіційну, не входячи у її зміст. Для нас все таки важливе, що Іван Павло II підтвердив своє та попередніх пап наставлення щодо самого принципу права Української Католицької Церкви на релігійну свободу.

Нова заява Патріярха Йосифа

Як тільки обмін листами між Папою і московським патріярхом став відомим, прийшла реакція з найкомпетентнішої української інстанції, а саме від Патріярха Йосифа. З датою 8-го

(Закінчення на стор. 4)

Ольга Войценко

НОВІШІ ПРАЦІ З ПЕТЛЮРОЗНАВСТВА

Сильветка кожної великої людини — це синтеза всіх аспектів її життя й діяльности. Основна методологічна передумова опрацювання і зображення цих аспектів, це, поперше, зібрання повної бібліографії праць про дану людину й друге — уприступнення (публікація) матеріялів з першої руки.

Головному Отаманові Військ УНРеспубліки й Голові Директорії Симонові Петлюрі присвячено в останніх роках не тільки видання в цих ділянках, але теж і спроби загально насвітлити його заслуги супроти українського народу та його змагань за державність.

Бібліографічні праці

У ділянці бібліографії сучасне Петлюрознавство має першу (хоч і не повну) працю Олега й Олександри Підгайних, „Symon Petlura — A Bibliography, Symon Petlura Institute, Bibliographic Series, No. 1, Toronto-New York, 1977, p. 71.

Цю працю преміювала Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук — УММАН з нагоди Петлюрівського року 1879-1979.

Саму бібліографію попереджує довший вступ, у якому автори пояснюють систему укладу праці й короткий зміст деяких видань. Подано теж коротку біографію Симона Петлюри (ст. 13-16).

Бібліографія складається з таких розділів: (1) Загальні біографії, (2) Молодість, (3) Симон Петлюра як державний муж і воїн, (4) На еміґрації, (5) Вбивство, (6) Симон Петлюра в літературі, (8) Різне. Як бачимо, автори придержуються хронології життя й діяльности Головного Отамана, включаючи назви книжок, брошур, статтей, відгуків і т.п. Обширний матеріял, солідно поданий, з бібліографічного боку, тематично упорядкований і розміщений у відповіднім розділі підносить вартість книжки.

Публікації С. Петлюри

У ділянці публікації матеріялів і писань Симона Петлюри і про нього дві обширні книжки заслуговують на увагу дослідників: „Симон Петлюра. Статті, листи, документи". Видання Української Вільної Академії Наук у ЗСА, Ню Йорк, 1956, стор. 192, та „Симон Петлюра. Статті, листи, документи", Том II. Видання Української Вільної Академії Наук у ЗСА і Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, Ню Йорк, 1980, стор. 628.

Обидва томи творять тверду основу для дальших студій, університетських дисертацій, оцінок і інтерпретацій життя й діяльности цього великого українського Державника.

Наукова література

Коли мова про науково-популяризаційну літературу, то тут на перше місце висувається книжка проф. М. Степаненка п.з. „У 100-ліття народження сл. п. Симона Петлюри, Президента Української Народної Республіки" (Видавництво „Україна", 1979, стор. 74). Книжка складається з таких праць автора, як доповіді (наприклад, „Жива легенда"), статті („Петлюра як людина і громадянин", „Симон Петлюра в підсовєтській літературі") та напрямні, як повинні діяти послідовники ідей Симона Петлюри на базі Державного Центру Української Народної Республіки. Книжка, хоча невеликого формату, у 13-ох розділах дає багатющий матеріял; статті солідно опрацьовані, деякі з цитатами з праць інших дослідників; джерела точно подані.

Передова стаття „Жива легенда", це текст доповіді автора з приводу 50-ліття смерти Симона Петлюри. Головна її теза — це „велич Симона Петлюри й панічний страх його ворогів". Щодо останнього, автор покликається на найновіше видання праць совєтських письменників, які безпощадно атакують Симона Петлюру й українських націоналістів взагалі. Професор Степаненко підкреслює, що в 1976 році українці відзначали дві „чорні дати" в історії української нації заподіяні Москвою, а це століття Емського указу й 50-ліття вбивства Головного Отамана. З цього приводу автор ретроспективно дає огляд українського національного відродження, що починається від появи „Енеїди" І. Котляревського. Не зважаючи на репресії, цей рух розвивася і на початку двадцятого століття скристалізувався в політичних організаціях українського самостійництва. Згадано тут найважливіших діячів і літераторів після Валуєвського й після Емського періоду заглади й репресій, які „підготували прихід Великої Національної Революції... Але найяскравішою, найбільш послідовною, найбільш самопосвятною особистістю того підготованого й подальшого періоду віднови Української Самостійної і Соборної Держави... став Симон Петлюра". Автор висвітлює його багатогранну діяльність, включно з його працею, як журналіста та публіциста. Коли зайшла потреба залишити рідні землі, „Він не скапітулював, не піддався ворогові, а вивів на еміґрацію і Уряд і Армію Української Народної Республіки". Хоч він передчасно відійшов з цього світу, його державно-політична концепція „петлюрівців доби Української Народної Республіки і їхніх спадкоємців та продовжу-

(Закінчення на стор. 4)

Політична криза в американсько-ізраїльських відносинах

(В. Д.). — Це вперше в історії незалежної держави Ізраїля від 1948 року, Америка публічно й офіційно станула разом із арабськими країнами, голосуючи на Раді Безпеки Об'єднаних Націй проти Ізраїля за збомбардування реактору в Багдаді, столиці Іраку.

Цей крок Америки викликав обудження та протести не тільки уряду Ізраїля та жидівського народу в Ізраїлі, але також гнівні реакції американських жидівських організацій.

Понад тридцять років кожний американський президент — від Гаррі Г. Трумана до Роналда Регена — всеціло і непохитно стояли по стороні Ізраїля, підтримуючи його — економічно, мілітарно і дипломатично. Араби — противники Ізраїля дуже часто називали нову державу жидівського народу „американським сателітом".

Ще досі неясно, чи атомовий реактор в Іраку дійсно приготовляв виріб атомної бомби чи ні. Більшість голосів у світі, включно з французьким урядом, який фінансував рей реактор, виславши велике число французьких інженерів до його будови, твердить, що на ділі іракський уряд не будував атомової бомби, а радше старався ув'язнити атомову енергію для мирної, не-мілітарної індустрії.

Прем'єр-міністер Беґін твердить, що на ділі Ірак приготовляв атомову бомбу, що її мав ужити проти Ізраїля. Президент Реґен, на початку цієї небувалої події сказав, що Беґін, „атакуючи цей реактор, міг щиро вірити, що це був акт самооборони". Одначе, офіційно Америка засудила Ізраїль, підтримавши водночас домагання певних санкцій, наприклад, відшкодування за знищення атомової фабрики, що коштувала більйони долярів.

Хоча ми можемо розуміти страх Ізраїля перед евентуальною війною з боку арабів, які, як наприклад, Сирія, отримують всебічну мілітарну допомогу Совєтського Союзу, одначе позицію Беґіна в моральному аспекті важко вияснити, а ще важче сприйняти. Цим самим Америка не мала іншого виходу як тільки поступити так, як вона поступила.

Цей превентивний крок Ізраїля матиме далекойдучі наслідки так для політики на Близькому Сході як теж у світі взагалі. В першій мірі цей вчинок став новою перешкодою для добрих відносин між Єгиптом і Ізраїлем: місяць тому була зустріч між Садатом і Беґіном, що в дальшому підтвердила важливість договору в Кемп Дейвіді. Треба знати, що Єгипет — це єдина арабська країна, яка визнала Ізраїль.

Подруге, знищення атомового реактора дуже утруднило мирову місію американського амбасадора Філіпа Габіба, який старається переконати Сирію усунути совєтські атомові ракети, які націлені на Ізраїль.

Потретє, цей превентивний напад викликає сумнів щодо ролі міжнародної атомової інспекції, встановленої Об'єднаними Націями саме для унеможливлення таких індивідуальних атомових нападів.

Що буде, коли Лівія дістане атомові бомби і почне нападати на сусідні африканські країни? Що буде, коли Сирія заатакує атомовими ракетами Ізраїль?

Без сумніву, це був нещасливий помисл, який може дати початок цілому рядові таких нападів з боку тих держав в Азії чи в Африці, які мають чи можуть „купити" атомові бомби в Совєтському Союзі.

Щодо Америки, вона далі залишається твердим союзником Ізраїля, бо хоча Вашінґтон морально підтримав арабів, але без дійсної і реальної шкоди для Ізраїля. Якщо б ЗСА не підтримали скарги Іраку в Раді Безпеки ОН, то функції Америки, як члена цієї важливої міжнародної інституції, були значно ушкоджені, якщо не знівельовані цілковито.

Прем'єр-міністер Беґін рівнож загрозив, що якщо Сирія не усуне совєтські атомові ракети, то він не завагається післати свої літаки для їхнього знищення. Це могло б мати куди грізніші наслідки як бомбардування атомового реактора в Багдаді, бо на це може зареаґувати „протектор" Сирії СССР, а це створить загальну загрозу для світового миру.

Ми певні, що уряд ЗСА є в діловому контакті з Ізраїлем для евентуальної перестороги перед таким радикальним кроком.

Микола Кушніренко

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО ЯК ПИСЬМЕННИК У СПОГАДАХ СУЧАСНИКІВ

II

„Винниченко був для німців перестарілий" — казав Л. Рудницький, „а для нас ще ні". Сьогодні і для українців Винниченкові п'єси — анахронізм. Григорій Костюк, розхвалюючи „Чорну пантеру", все ж принає, що „п'єса зазнала і багато успіхів і неуспіхів" (Українські Вісті, 10-го вересня 1980).

Студія мистецького слова Лідії Крушельницької дала виставу „Чорної пантери" у Ню Йорку 16-го листопада 1980 року. У рецензії на цю виставу („Свобода" 13 грудня 1980) Людмила Волянська стверджує, що „добре розреклямована і ідеально підготована п'єса „Чорна пантера" перетворилася в особистий і груповий тріюмф директорки-педагога і всієї Студії — кільканадцяти молодих і молоденьких її учнів". Охоче віримо, що так було. Але тріюмф був артистів, а не автора. На тріюмф вистави перед 870 глядачами склалися не літературно-мистецькі прикмети п'єси, а в першу чергу гра артистів — членів Студії. Український глядач Ню Йорку, „спраглий" українського театру, сприймає гру молодих артистів з підвищеною емоційністю. В оплесках українського глядача є не лише подяка за мистецьку гру, а також і за патріотичний чин, що ним є плекання українського мистецького слова.

П'єса „Чорна пантера" є сьогодні і для українців анахронізмом, як була й нудна „комедія" „Склянка води". В українській драматургії є речі цікаві і з „вічними" проблемами, як, наприклад, Тобілевичеве „Житейське море", — чудова п'єса з театрального життя. У ній автор розв'язує проблему подружньої вірности не за Винниченковим принципом „чесности з собою", а за принципом загальнолюдської моралі.

Успіх кожної вистави залежить від гри артистів. Славетна італійська артистка Емма Ґрамматіка мала власний театр у місті Турині і ставила в ньому Винниченкову драму „Брехня" та грала в ній головну ролю, що дуже підходила до її амплюа. Вистава довший час мала успіх. Про це розповідав на конференції в УВАН Доменіко Ді Марко. Але випродані всі квитки на виставу не завжди свідчать, що п'єса має тривалу літературно-мистецьку вартість. Це сталося з Винниченковими п'єсами в Німеччині, вони мали комерційний успіх, літературні критики писали на них неґативні рецензії. Сучасний голлівудський видатний артист Ричард Ґере в інтерв'ю казав: „...Те, що приносить грошовий успіх, не завжди є найліпшим мистецьким досягненням".

Володимир Смирнів говорив на конференції в УВАН про технологічні передбачення Винниченка в романі „Соняшна машина". Доповідач сказав, що в читачів цей роман не має успіху, бо він не закінчений. Не має успіху не тому, що не закінчений, а тому, що цей „роман" — нудота. Знайома культурна пані, що любить літературу і багато читала, читаючи „Соняшну машину" з розпачем питала:

— Що це? Чи це я така? Чи це така книжка?

Автор цих рядків порадив їй кинути геть ту книжку, бо й сам ледве дочитав її до половини.

Перші Винниченкові оповідання, що їх похвалив Іван Франко та Євген Чикаленко, і тепер ще притягають увагу читача, але доля пізніших Винниченкових великих творів інша, — вони забуті.

Не справдилися надії Винниченкового „хрищеного батька" — Євгена Чикаленка. В. Винниченко не став ані українським Ґорьким, ані Чеховим. Ще за часів своєї найбільшої літературної популярности, він був контроверсійним письменником. Його звеличник, Григорій Костюк, признає, що „оцінка вартостей (Винниченкових) творів коливалася від найвищої похвали до найнижчої неґації" 6) Не дивлячись на це ствердження, Григорій Костюк пише: „І ось письменника такого рівня й ваги сьогодні майже забуто" 6)

Добру книжку, справжній мистецький твір, рідко забувають. Найоб'єктивніший критик — час. Те, що витримало його пробу, лишається назавжди у скарбниці літератури світової чи української.

Уже в 1930-их роках Винниченкова літературна слава померкла серед українців на еміґрації й на західніх українських землях, і сьогодні з його творів мало що лишилося як набуток української літератури. Якщо совєтська ВУАН гудить Винниченкові твори, то це не означає, що українці у вільному світі мусять їх хвалити.

Винниченкова хоч і контроверсійна літературна слава, між двома революціями, зробила його ім'я перед 1917 роком широковідомим серед українців. Це фатально відбилося на українській політиці 1917-1919 років, бо в особі В. Вининченка, першого прем'єра уряду УНР і пізнішого голови Директорії, поєдналася по виразу П. Феденка, „поезія і політика" — речі не сумісні. Антисоціяліст Віктор Андрієвський у своїх спогадах про утворення директорії, гостро критикуючи Винниченка і Петлюру, писав: „Але з другого боку я знав і те, що іншому нікому було стати на чолі наших визвольних змагань, се були люди бодай знані із своєї попередньої роботи на національнім полі, бодай популярні, а інших досі нікого не винесла революція - і се було найбільше наше горе!" 7)

Винниченкова політична кар'єра та розголос його імени притягали увагу і до його літературних творів. Тому в 1920 роках він ще був „улюбленцем юрби". Тоді за часів українізації, Винниченкові твори друковано великими накладами в совєтській Україні й Винниченко отримував за них від совєтського уряду чималі гонорари, живучи закордоном.

Але в 1930 роках його твори поступово відходили в забуття. Відбувався відомий процес у літературному житті, що про нього колись згадував Федір Достоєвський (1821-1881) так: „Карамзіна я читав від дитинства. Його повісті й оповідання відомі всьому минулому і навіть нашому поколінню; я ж упивався ними; вони були насолодою мого юнацтва і моєї молодости. Потім я трохи охолов до його пера; повісті з напрямком („с направлением"), котрі він писав в останній час, мені вже не так подобались, як перші, початкові, його творіння, а найостанніші його твори то навіть і зовсім мені не подобались... Всі ці наші посередні панове таланти, що їх

(Продовження на ст. 3)

Громада в Ню Йорку відзначила 40-ву річницю Акту 30-го червня

Ню Йорк, Н.Й. — У неділю, 21-го червня ц.р., тут в приміщенні Українського Народного Дому відбулась багатолюдна святочна Академія, якою громада з ініціятиви Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополітального Відділу УККА гідно відзначила 40-річчя державного акту відновлення Української Державности, проголошеного у Львові з ініціятиви Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери в дні 30-го червня 1941 року.

Свято формально відкрив голова Святочного комітету, покликаного спеціяльно КОУАО для влаштування цієї імпрези, Микола Хоманчук, громадський і союзовий діяч, головний радний УНС. Він пригадав присутнім, які виповнили велику залю УНДому, про ті спочатку радісні, а потім тяжкі й трагічні дні українського народу при зміні двох окупацій — комуно-московської і фашистівсько-німецької га про боротьбу Української Повстанської Армії в обороні Акту з 30-го червня й обороні чести українського народу, потоптаної новим окупантом.

Святочну частину започаткував великий дівочий хор „Жайворонки" Осередку СУМ-А в Ню Йорку під диригентурою Лева Стругацького і акомпаньяментом Соні Шереґ, який відспівав в першій частині чотири пісні: „Живи, Україно", „Розпрощався стрілець", „Виростеш ти, сину" і „Ось день війни". У другій частині свого виступу хор проспівав ще п'ять пісень, започаткувавши їх могутньою піснею „За рідний край" сл. Р. Купчинського, муз. М. Гайворонського, і „Вперед" (пісня УПА) муз. Р. Степаняка, колишнього диригента хору „Жайворонки".

Головне святочне слово виголосив гість з Пітсбургу, предсідник Української Народної Помочі, віцепрезидент УККА і суспільно-громадський діяч ред. Володимир Мазур, який зокрема відмітив, що УПА утверджувала Акт 30-го червня власною кров'ю понад 10 років і тим самим дала докази незламности українського народу, не зважаючи на важкі політичні ситуації, які існували під час Другої світової війни. „Не було б УПА, не було б сьогодні руху спротиву в Україні, — заявив доповідач, — а навіть Київської групи оборони прав людини, яка виросла на ідеях боротьби попереднього покоління".

Після цього проф. Семен Вожаківський прочитав зворушливе звернення і привітання Блаженнішого Патріярха і кардинала Йосифа Сліпого з нагоди 40-річчя Акту відновлення Української Державности, у якому Блаженніший Отець у заключенні закликає українців згадати цю подію з 30-го червня 1941 року і пом'янути тих „великих синів нашої України, що положили своє життя, щоб весь нарід був вільний. То велика жертва любови і самопосвяти. Згадаймо в молитвах і тих наших синів, що продовжують те велике свідчення про свободу, правду і справедливість по тюрмах і засланнях, одного бажаючи — щоб ми були вільні", — говориться в кінцевих рядках послання Патріярха.

В мистецькій частині, якою вміло проводив голова Осередку СУМ-А в Ню Йорку Корнель Василик, виступали ще дуже успішно тріо „Черемшина" у складі: Галя Лев-Блага, Бригіта Заяць-Ласовська і Марійка Кінь, які з великим відчуттям і ерудицією співали повстанські, народні та інші пісні, зворушивши до сліз слухачів інтерпретацією деяких пісень, наприклад, піснею „На могилах борців", муз. обробка проф. Зої Маркович, або „Контра спем сперо", слова Лесі Українки, народний варіянт Л. Ященко, муз. обробка Зої Маркович.

Великою несподіванкою для присутніх був виступ оперової співачки солістки-сопрано Світлани Вожаківської-Тонкошкур, яка відспівала під акомпаньямент Лілі Казанської три пісні. Як завжди успішно виступила також рецитаторка Оля Шкафаровська-Рудик з „Монтажем про 30-те червня".

Ця успішна імпреза закінчилась загальним відспіванням українського національного гимну, що його заінтонував хор „Жайворонки" і підхопили всі присутні.

Заклик КУ Українського Патріярхального Товариства

У зв'[illegible] з опублікованням лис[illegible] московського патріярха Пімена та Папи Івана Павла II у справах Української Католицької Церкви, Кра[illegible]ва Управа Українського Патріярхального Товариства вислала телеграму до Святішого Отця з протестом проти втручання московського патріярха в справи нашої Церкви, з піддержкою для Синоду Українського Католицького Єпископату в його осудженні Львівського псевдосиноду з 1946 року та з проханням публічно боронити права нашої Церкви. Подібні телеграми вислано теж кардиналам А. Касаролі і В. Рубінові.

Крайова Управа звертається до всіх Відділів Українського Патріярхального Товариства, як також до українських громадських і наукових установ та поодиноких інтелектуалістів з проханням висилати телеграми або листи до Папи Івана Павла II з протестом проти встрявання московського патріярха в справи Української Католицької Помісної Церкви. Обов'язком нас усіх — боронити її на всіх фронтах і не поступитись, за словами Патріярха Йосифа, „ні в чому, що відноситься до оборони існування, ідентичности і прав Української Церкви і нашого Народу".

Богдан Лончина, голова

Василь Папіж, секретар

18-го червня 1981 року.

ПРЕМ'ЄР ІЗРАЇЛЯ МЕНАХЕМ БЕҐІН подав до публічного відома на засіданні парляментарного комітету ізраїльського кнесcету, що ще в січні цього року американські офіційні чинники остерегли його про небезпеку побудови атомової бомби в нуклеарному реакторі, що його тепер збомбила ізраїльська летунська ескадра. Прем'єр Беґін подав, що документ вручив йому персонально американський амбасадор Самуел Люїс. У відповідь на цю заяву Беґіна речник Державного департаменту поінформував, що це є рутиною між заприязненими державами обмінюватися інформаціями про атомові збросння, а особливо про новобудови, спроможні продукувати атомові бомби. Речник Державного департаменту додав, що документ складався із двох частин. У першій частині були інформації про стан побудови атомової бомби в нуклеарному комплексі під Багдадом, а друга частина займалася роздумуваннями, проти кого випродукована там бомба може бути вжитою.

Прем'єра опери „Назар Стодоля" Костя Данькевича

З великим успіхом на Лонг Айленді пройшла прем'єра опери К. Данькевича — Т. Шевченка „Назар Стодоля" у виконанні Корпорації „Українська Опера".

Музика є найнеобхіднішою галуззю загальнолюдської культури, вона ілюструє та помагає пізнати і зрозуміти характер народу. Музика має різні форми, які в своїй еволюції від простих форм народної пісні дійшли до ґрандіозних творів всесвітніх музичних геніїв, до найновіших форм в творчості композиторів.

Однією з найбільш ефектовних форм є опера. В ній композитор орудує різноманітними художніми матеріялами: тут драматично-музична побудова, тут маємо розвиток акції, сольоспіви, хори і часто співуділ балету, тут мелодія зливається з дією і підкреслює настрій і зміст співаного слова. В опері творча думка композитора знаходить для себе великі можливості. Тому ідея створити Корпорацію „Українська Опера", ціллю якої є презентувати українську оперу ширшим масам, не тільки українським глядачам, але вийти на інтернаціональний ґрунт, — це діло гідне великої похвали.

Засновником цього оперного ансамблю був заслужений відомий співак Лев Рейнарович.

Тепер головство Корпорації перебрала повна енергії й ініціятиви, відома співачка Галина Андреадіс. Знає її Полуднева і Північна Америка, Канада, Европа й Австралія.

Щоб провадити успішно такого роду Корпорацію, це вимагає великого вкладу сумлінної праці, ентузіязму і любови до рідного мистецтва і великої відпорности на труднощі.

Цим разом ансамбль „української Опери" запрезентував нам оперу Костя Данькевича „Назар Стодоля". Прем'єра відбулася в суботу, 23-го травня ц. р., о 8-ій годині вечора, у великій авдиторії „Вілліям Флойд", в якій вміщається 2,000 глядачів, у місцевості Мастік Біч на Лонґ Айленді.

Заки перейду до виконавців я хочу коротко схарактеризувати композитора Данькевича. Це непересічний і оригінальний талант. Народна пісня переходить через призму творчости його таланту і перетворюється в художній твір. Кость Данькевич написав фортепіянові твори, багато сольоспівів, однак свій справжній талант він розгорнув щойно в своїх симфонічних і театральних творах. Він увібрав у себе всю красу народної мелодії, але і не покинув власного музичного думання. Данькевича зачисляється до наших передових композиторів.

В опері „Назар Стодоля" з допомогою цікавої інструментації і мелодійної лінії композитор чітко схарактеризував головних героїв опери. Тут кожна сольова партія дає співакові можливості виказати свої голосові спроможності і технічне уміння.

По цілому світі в оперних компаніях є завжди велике запотребування на добрих тенорів, бо їх мало; під тим оглядом Корпорація „Українська Опера" має щастя, бо в своєму складі має знаменитого тенора Богдана Чаплинського. Тембр його голосу дуже гарний, м'який, високі тони оперті на дуже доброму віддиху, співає свобідно і з виразом, співу його слухається з приємністю. Його високі тони імпонують слухачам, тому і не дивниця, що всі його сольо були нагороджувані ентузіястичними оплесками. Він грав в опері головного героя Назара Стодолю.

Галю, дочку сотника, яку Назар кохає, грала Марта Кокольська-Мусійчук. Співачку цю всі добре знаємо з її численних успішних виступів на концертовій естраді і в операх. Вона належить до визначно музикальних співачок; фразу формує гарно; сильною ціхою її співу є її піяно і піяніссімо, що належать до одних з найтяжчих завдань вокального мистецтва. Свою партію Кокольська виконала щиро, вложила в неї багато виразу як ліричного, так і драматичного. Її сольові арії, як і дуети з Назарем, були повні музичної краси.

Галина Андреадіс має сильне мецосопрано, яким вміло володіє. Партія кокетливої ключниці Стехи дуже їй підходила і голосово і сценічно. Барвисто створила моменти повні гумору. Всі її сольо дуже добре надаються також до концертового репертуару.

Микола Фабрика в опері виконував ролю Гната Карого, приятеля Назара. Він незвичайно приємна сценічна поява і зразу видно його досвід, професійність, як виконавця. Його металічний високий баритон дзвенить з правдивим блиском.

Партію батька Галі, козацького сотника Хоми Кичатого, виконував Володимир Карпинич, який має добрий бас і є дуже добрим актором.

Менші партії в опері з успіхом виконували Деніс Маґ'яр, Стів Марусевич і Ігор Кушнір.

Пишучи про виконавців, мусимо згадати і про оркестру і її диригента А. Юркевича. Коли візьмемо під увагу, що цей 30-членний оркестровий ансамбль, в складі якого бачимо добрих музиків, мав всього дві проби, то мусимо скласти велику похвалу диригентові за те, що зумів вивести цю складну під оглядом тематичного матеріялу оперу так добре. Це свідчить про його знання і досвід в його фаху. Сам диригент сказав мені, що „то була дуже тяжка праця".

Я бачила перше виконання опери, і мені самі виконавці говорили, що це була так начебто їхня генеральна проба, коли видно також певні недотягнення, які — думаю — в майбутньому будуть виправлені. Конче треба б побільшити хор і також попрацювати над технічним вирівнянням танців, хоча хореографія була винахідлива, автором якої був майстер танку Андрій Кулик.

До успіху вистави причинилася також уміла праця режисера Олексія Журби і хормайстра Христофера Маґ'яра. Славний мистець Микола Голодик був відповідальний за старанні декорації, головно в третьому акті зимовий краєвид був дуже гарний і повний настрою. Барвисті костюми були з майстерні пані Кулик.

Перед кожним актом опери телевізійна зірка Ларисса Лорент—Лисняк коротко і змістовно англійською мовою подавала зміст дії, що мала надійти.

Незвичайно дбайливо були зредаґовані програмки: великого розміру, добрий папір, дуже виразні знімки всіх виконавців, коротко подана їх активність на музичному полі. В трьох мовах— українській, анг[illegible]ській і французькій — бу[illegible]о подано про композитора Данькевича і зміст кожної дії опери „Назар Стодоля".

З різних сторін Лонґ Айленду з'їхалися українці, але, очевидно, було багато і англомовної публіки і різні видатні особистості Лонґ Айленду. Всі бурхливими оплесками нагороджували виконавців.

Ми знаємо, що праця виконавців Корпорації „Українська Опера" проходить у трудних умовинах, бо вони живуть у різних містах, а то навіть у різних стейтах, тож тому ще більше бажаємо щиро Корпорації дальших успіхів у її важливій і відповідальній, та при тому — гарній і потрібній праці.

Іванна Приймова

В БОЯХ ЗА МІСТО СУСАНҐАРД, ЯКЕ ТВОРИТЬ одну з ключових позицій у війні Іраку з Іраном, загинув командир іранських добровольців і спеціяліст партизанської боротьби Мустафа Чамран. Чамран командував партизанськими частинами та відділами ісламських фанатиків, які не лише займали передові позиції на фронті, але також робили рейди в тил ворога. Чамран уже перед тим був поранений, але після вилікування знову повернувся добровільно на фронт.

В. ВИННИЧЕНКО...

(Продовження зі стор. 2)

за життя, звичайно, вважають ледве не за геніїв, — не лише зникають ледве не безслідно і якось раптом із пам'яти людей, коли умирають, але трапляється, що навіть і при їх житті всі їх забують і гребують ними неймовірно швидко... О, тут зовсім не те, що з Пушкіними, Гоголями, Мольєрами, Вольтерами, зо всіма тими діячами, що приходили сказати своє нове слово". 8)

Згадані слова Достоєвського про „повісті з напрямком", тобто з тенденцією, і є тим, що Євген Чикаленко називав „публіцистикою в белетристичній формі" та „моралізуванням в краснім письменстві".

Пізніше Винниченко почав пропаґувати в белетристичній формі свою, за виразом Івана Лисяка-Рудницького, „саморобну" ідеологію — колектократію або конкордизм. Викладена вона в романах „Нова заповідь" та „Слово за тобою, Сталіне!"

На конференції в УВАН, що відбулася заходами Григорія Костюка, 26-27-го квітня 1980 року, не було, на жаль, синтетичної доповіді про Винниченкову письменницьку творчість. Були доповіді про окремі Винниченкові твори та постановки його п'єс. Лише, відкриваючи конференцію, президент УВАН, мовознавець і літературний критик Юрій Шевельов у своїй промові, між іншим, сказав, що він ставляє творчість Франка і Коцюбинського вище від Винниченкової. До тих двох прізвищ напевно можна ще додати й інші, хоч би й Василя Стефаника, якщо брати на увагу не кількість, а якість літературних творів.

Мав рацію й Іван Дзюба, коли запитував: як бути українській літературі без Винниченка? Це питання було скероване до большевицьких правителів України, котрі у 1920 роках видавали Винниченкові твори великими накладами, а в роках 1960 викреслили їх з української літератури.

Нема чого розпачати, що українські читачі перестали цікавитись Винниченковими творами. Це нормальне явище літературного життя.

На сьогодні тяжко визначити Винниченове місце в українській літературі. Він був модний і популярний письменник півстоліття тому, але тепер є він, якщо не третьорядним, то лише другорядним письменником.

1) Євген Чикаленко. Спогади (1861-1907) УВАН, Ню Йорк, 1955. Ст. 325, 328, 330.

2) Михайло Рудницький. Від Мирного до Хвильового. Львів, 1936, ст. 309. Ця книга мені неприступна, цитата взята зі статті Івана Лисяка-Рудницького: „Суспільно-політичний світогляд Волод. Винниченка у світлі його публіцистичних писань". „Сучасність", вересень, 1980, ст. 69.

3) Віктор Андрієвський. З минулого. Том 2. Частина перша: Гетьман. Берлін, 1923, стор. 119.

4) Енциклопедія Українознавства, сл. ч. 2, ст. 593.

5) A Conversation With Richard Gere. U.S. News and World Report, April 28, 1980, p.75

6) Григорій Костюк. Володимир Винниченко та його останній роман. — Вступна стаття у книзі: Володимир Винниченко. „Слово за тобою, Сталіне!" Роман. УВАН, Ню Йорк — 1971, ст. 21, 11

7) Віктор Андрієвський. З минулого. Том 2, частина друга. Директорія, Берлін, 1923, ст. 11-12.

8) Ф.М. Достоевский. Бесы. Роман в трех частях. Второе дополненное издание. Париж, 1969. Стор. 91-92.

Новіші праці...

(Продовження зі стор. 2)

вачів є межово чіткою і ясною: безкомпромісова боротьба проти московсько-комуністичних окупантів..."

Дуже цікава стаття „Петлюра як людина і громадянин", що її автор опрацював на підставі біографічних матеріялів та на спогадах сучасників. Стаття висвітлює дитинство, юнацтво й молодість Симона Петлюри.

Небуденна людина

На спеціяльну увагу заслуговує стаття „Симон Петлюра — дослідник української культури", одна з кращих в книжці. Стаття висвітлює менш відому сторінку С. Петлюри, як високоосвіченого культуро- й мистецтвознавця, літературного критика та дослідника різних ділянок науки, включно з історією, соціологією, політичними науками, історією українського театру й літератури. Все це видно в його статтях, які були друковані в різних періодиках. Щоб мати заокруглений образ цієї небуденної людини варто б вглибитися й в цю ділянку його творчого життя. Розвідка проф. Степаненка заохочує до цього. Вона є знаменитим вступом для студії в цьому напрямі.

Дальші статті торкаються таких проблем, пов'язаних із С. Петлюрою: „Постать Симона Петлюри в підсовєтській літературі", „Виконуючи заповіт Симона Петлюри", „УНРада — здійснений заповіт С. Петлюри і вислів нашої національної гордости". З доповідей варто б згадати: „Ще кілька зусиль!", та „У 60-ліття української державности".

Книжка професора М. Степаненка залишає якнайкраще враження. Вона вказує на те, що автор завдав собі великого труду простудіювати писання самого С. Петлюри й про нього. Оригінальні нові інтерпретації автора, його об'єктивна оцінка діяльности Симона Петлюри й, нікуди правди діти, патріотичний підхід до його постаті свідчать про те, що в особі професора Степаненка маємо високої якости спеціяліста в ділянці Петлюрознавства. А книжка його — це цінний вклад до новішої Петлюріяни. Треба її щиро порекомендувати українському читачеві, бібліотекам, науковим інститутам і університетам у вільному світі.

КОЛИШНІЙ ГОЛОВНИЙ ДИРЕКТОР Федеральних фінансових резерв Артур Бирнс зізнавав перед сенатською Комісією зовнішніх зв'язків у зв'язку з тим, що президент Реґен іменував його амбасадором в Бонні, Західня Німеччина. Комісія одноголосно потвердила його номінацію. Про його номінацію повідомив був президент Реґен канцлера Західньої Німеччини Гельмута Шмідта в часі його недавного перебування у Вашінґтоні. Канцлер Шмідт виявив велике задоволення з цього приводу, бо з Бирнсом він гармонійно і приязно працював коли Бирнс був директором Федеральних резерв, а Шмідт міністром фінансів Західньої Німеччини. Сенатська комісія спеціяльно інтересувалася думкою Бирнса про ситуацію, що постала тепер у Франції після вибору соціяліста президентом Франції і соціялістичної більшости — у французькому парляменті. Бирнс заявив: „Розумно чи нерозумно, але я ніколи не був симпатиком соціялізму. Але раз французький нарід вибрав соціяліста президентом, а потім вибрав соціялістичний парлямент, наш уряд повинен якнайшвидше нав'язати з Францією дружні контакти".

Делеґація Фундації...

(Продовження зі стор. 1)

вліті з'їжджається із усіх країн українського поселення у цьому єдиному там науковому центрі української діяспори.

Опісля порушено і обговорено цілий ряд проблем і можливостей збереження української національної субстанції, ролю в тому процесі українських навчальних установ і евентуальної ближчої співпраці УВУ і коледжу св. Василія в Стемфорді. Владика Василь виявив велике зацікавлення в справі можливостей ближчої співпраці цих двох установ для збереження української ідентичности молодого покоління. Владика підкреслив, що співпраця Церкви і науково-навчальних інституцій дуже важлива для українців у діяспорі. Він виявив велике вдоволення, що Фундація своїми скромними фінансовими спроможностями допомагає понад сорок молодим студентам із різних країн українського поселення, що цього літа будуть мати змогу вчитися на УВУ.

Делегати подякували Владиці за авдієнцію та приємний обмін думок, а Владика Василь виявив своє признання для Фундації і побажав дальших успіхів.

На пропозицію Владики делегація відвідала декана коледжу св. Василія отця шамбеляна мгра Степана Хрепту в його канцелярії і познайомила його з працею Українського Вільного Університету і Фундації УВУ в Америці, як рівнож обговорено можливості ближчої співпраці.

Землетрус в Ірані...

(Продовження зі стор. 1)

нув. Крім збройного конфлікту з Іраком, в Ірані зростає фермент і конфлікт поодиноких меншин, які заселяють його. Курди, азербайджанці, араби, туркмени, балюджі щораз голосніше вимагають національних прав. Цей фермент дійшов до того стану, в якому вже немає повороту до минулого. Одначе існуючий ісламський режим є настільки негнучкий і реакційний, що навіть не хоче говорити про зміни, хоч ті зміни неуникнимі.

В додатку до того, конфлікт за владу на самому вершку іранської керівної верстви ввійшов у скрайньо критичну фазу. Після усунення аятоллою Хомейні президента Бані-Садра з посту головнокомандуючого іранськими збройними силами почалися з одного боку демонстрації на його підтримку, а з другого — демонстрації проти нього. Військові кола, не зважаючи на висловлену підтримку аятолі Хомейні, також поділилися принаймні на два табори. З оточення аятолли Хомейні вийшли погрози, що він може взагалі звільнити Бані-Садра з посту президента, до чого його уповноважує конституція з 1979 року.

Реакція на заяву...

(Продовження зі стор. 2)

червня 1981 року опубліковано в Римі заяву-звернення до українців католиків. Блаженніший Йосиф відповідає в імені цілого Єпископату. Зміст заяви зводиться ось до чого:

1. Ані Патріярх Йосиф, ані хтонебудь з єпископів не були повідомлені про це листування між Папою і московським патріярхом.

2. У повній льояльності до Апостольського Престолу Патріярх Йосиф буде намагатися вияснити цю справу у Папи Івана Павла II, як тільки здоров'я останнього це дозволить.

3. Патріярх Йосиф висловлює вдоволення, що все таки Папа заявив Піменові, що він незмінно стоїть на становищі прав українців католиків, що його завжди займала Апостольська Столиця.

Щождо самих спонук прийняти таке рішення та щодо його цілей, Блаженніший Йосиф так це аргументує у своїй патріярший заяві:

„З нашого боку заявляємо і також запевняємо, що не уступимо в нічому, що відноситься до оборони існування, ідентичности і прав Української Церкви і нашого Народу. Зробимо також усе в нашій силі, щоб сприяти щирому і чесному екуменічному діялогові, в якому бачимо надію на Помісну Церкву і визнається наші права і правду".

Заява Патріярха Йосифа є не лише його особистим голосом, але становищем цілого Єпископату. Вона льояльна до Папи і написана з певним вирозумінням його складної ситуації, дипломатично, але водночас принципово. Українська Католицька Церква не проти екуменічних зв'язків з іншими християнськими Церквами, але це не може відбуватися ціною визнання акту насильства над нашою Церквою.

Коментар

Варто зазначити, що для московської патріярхії ця справа стала таки немалої ваги. Крім демаршу окремого висланника Пімена, сам патріярх рішив особисто інтервеніювати, і то дуже швидко, боючись, щоб Папа не затвердив документу. Саме цей поспіх характерний у реакції Москви. Можливо, що ця швидка реакція й мала вплив на те, що Ватиканські офіційози не опублікували Заяву наших Владик. Але чи можна говорити, що вона недійсна? Це є акт Синоду не законодавчого характеру, а лише декляративний. Він таким залишається і без затвердження Папою.

Той факт, що заява нашого Синоду не була опублікована в „Оссерваторе Романо" ще не свідчить про його заперечення. З суто дипломатичних міркувань у Ватикані вирішили, що буде незручно опублікувати такий виклик Російській Церкві і Кремлеві. Проте, заява була опублікована у таких півофіційних виданнях Католицької Церкви, як „Докюманталсьон католік" та інші.

В Римі також не опубліковано останнього обміну листами між Папою і московським патріярхом, а лиш у Москві. Зрозуміло, для ватиканської адміністрації це таки не було зручно. Годі було дезавувати Синод, який відбувся з благословення Папи, у присутності його префекта Східньої Конґреґації, і таки у самому Ватикані. З другого боку, саме листування і його тон свідчить про гнучкість ватиканської дипломатії, яка іноді межує з опортунізмом.

Ми не знаємо закуліс цього обміну листами і змісту розмов Ювеналія із куріяльними достойниками. Папа є під пресією не лише щодо дальшої долі міжцерковного діялогу, але, можливо, і щодо долі католицьких спільнот в СССР, а може навіть і турбуючись за Польщу з приводу погіршення взаємин. Тому він не готов іти на відкриту боротьбу з приводу української Заяви. Дуже можливо, що також його дорадники із департаменту стану та секретаріяту для християнської єдности натискають на примирливий тон супроти Москви, зокрема щодо українських справ, які там є дуже чутливі. Це вже вдруге за нецілих два роки Московська патріярхія урґує в Римі у справах Української Католицької Церкви; перше це було з приводу папського листа „Епістола мілленії" (з нагоди Тисячоліття Хрищення Руси-України). Виглядає, що у Москві справи УКЦеркви є таки важливими, вони набирають міжнародного значення.

Шкода, що не всі українці свідомі того історичного і міжнародного значення, яке мають справи Української Католицької Церкви, патріярхату, що їх з великою візією й історичною відповідальністю підніс Патріярх Йосиф. Українська громада, а зокрема українці католики повинні підтримати заходи Патріярха та Синоду, щоб принцип і зміст Заяви Синоду не став призабутим.

На „Весняному Концерті"...

(Продовження зі стор. 1)

Учасники „Весняного Концерту" члени ансамблю „Промінь". Зліва — диригентка Богданна Волянська. Мистецький керівник ШКМ Юліян Китастий стоїть перший у другому ряді зліва.

творів для бандури у виконанні заавансованих учнів і інструкторів ШКМ, які відомі зібрано як Концертовий Ансамбль ШКМ, були добре, а навіть взірцево виконані під оглядом техніки гри і почуття в передаванні слухачеві перлин народної творчости. Закінчилася перша частина бравурним „Маршем молодих" Багряного-Китастого з дзвінким сольо Променевого „соловейка" Оксани Харук, обдарованої чудовим голосом.

В другій частині виступом „Променя" з трьома піснями, в тому з неперевершеною Леонтовичевою „Ой сивая зозуленька всеньки сади облітала", — яку мала начебто скомпонувати Мотря Кочубеївна, трагічна доля якої переплелася з ще більш трагічним життям гетьмана Івана Мазепи, — було розпочато вшанування пам'яті загиблого геніяльного українського композитора Миколи Леонтовича, який загинув з рук большевиків у 1921 році. Ця пісня і глибина співу Ансамблю „Промінь" примусили не одного слухача змахнути непомітно сльозу з очей. В народній пісні „Мав я раз дівчиноньку чепурненьку" заспівував Левко Волянський.

Далі були сольо і дуети бандуристок і солісток ШКМ Марти Йовик, Олі Ходобін, Христі Баранської і Лідії Чорної. Всі вони — заавансовані бандуристки і мають гарні голоси, так що треба радіти, що теперішній керівник ШКМ Юліян Китастий повернув спів Школі Кобзарського Мистецтва.

Зворушливою була голосільна пісня з Волині „Ой, матінко, черешенько, ти сизая утко", яку виконали дуетом Павло Писаренко і Юліян Китастий, два молоденькі українці, які ніколи не жили на Україні, а глибоко й правдиво зуміли відчути й передати співом неповторну рідну пісню.

Закінчився „Весняний Концерт" вже згаданим Леонтовичевим шедевром „Потопом", піснею „Ішов козак без ліс,без ліщину", також Леонтовичевою, і двома веснянками. Ці чотири речі всі бандуристи Школи і обидва Ансамблі — Концертовий і „Промінь", проспівали під батутою Богданни Волянської, музиканта і музиколога, диригента й доброго аранжера українських народних пісень. Виконання цих прикінцевих точок було без закиду, справді досконале, і всі — співаки, бандуристи і диригентка, перевищили самі себе. Вдячність слухачів не знала меж і оплески наповнили залю по вінця, коли присутні на концерті, стоячи, оплескували це прегарне й преглибоке виконання.

А вже найщасливішою людиною цього дня і виступу був ентузіяст бандури, невтомний опікун Школи Кобзарського Мистецтва Микола Чорний, який тепер вже має візію успішного турне його Школи з „Променем" по осередках українських поселень у Північній Америці, а може і далі. Ці бо діти і ця українська молодь „знайшла себе нарешті". Гра і спів, спів і гра — раптом злилися в одну прекрасну гаму, в один — Єдиний хорал, і треба радіти, що Школа Кобзарського Мистецтва і Вокальний Ансамбль „Промінь" об'єдналися для цього виступу і майбутніх подібних виступів.

На Концерті були присутні і гості не-українці, серед них добродій ШКМ Роберт Барон, координатор культури етнічних груп стейту Ню Йорк з Нюйоркської Ради сприяння мистецтву, яка допомагала кілька разів Школі фінансово, завдяки старанню все того ж незаступимого Опікуна Школи М. Чорного.

Сам Р. Барон був нагороджений плякетою з відповідним написом від вдячних молодих бандуристів, чим він виразно був зворушений і подякував навіть по-українському під заохочуючі оплески виконавців програми.

Цей „Весняний Концерт" довго залишиться в пам'яті тих, що були на ньому, бо всі ми дістали дійсну насолоду від глибокого надхненного співу й гарної, а часто й віртуозної гри української бандури-кобзи.

Організатори програми також подбали про програмки в двох мовах з поясненням репертуару і самого інструменту та короткими даними про саму ШКМ. До успіху причинилися численні батьки учнів, які допомагали в безлічі ділянках, щоб Концерт був на тій висоті, на якій він був. Їхня праця не минула марно!

Відбудеться Другий...

(Продовження зі стор. 1)

містах повинні порозумітися між собою і створити Центральне товариство з відділами всюди там, де є охочі взятися за це діло.

Широко обговорено також питання дальшої розбудови УДР у формі запрошення до нього тих політичних партій, які ще не є його членами. В місяці червні мають відбутися офіційні переговори з деякими з них. Згідно із статутом УДР, у його склад входять повноправні члени і спостерігачі. Цей останній статус одержують ті партії, які з таких чи інших причин вдоволяються лише дорадчим голосом. Членами основниками є ОУНз, УРДП, УНДО і Об'єднання незалежних українських демократів.

Український Демократичний Рух приготовляється до свого Другого з'їзду, що відбудеться в Ню Йорку в суботу і неділю, 31-го жовтня і 1-го листопада ц. р., в готелі „Рузвелт". Програмова комісія перевіряє і доповнює програму і статут УДР, враховуючи досвід шестирічної праці. Проєкт нової програми буде розісланий до дискусії політичним партіям і відділам УДР. Крім того відбудеться пленарне засідання Програмової комісії у місяці липні, на якій буде затверджено остаточний текст проєкту, що буде переданий на схвалення Другому з'їздові.

АКАДЕМІЯ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіти, Н. Дж. — 12-ий Відділ ООЧСУ та Осередок СУМ-А повідомляє, що в суботу, 27-го червня ц. р., в год. 3-ій по полудні, тут у власній домівці Українського Народного Дому при 90-96 Фліт вулиці, відбудеться святкове відзначення 40-річчя Проголошення Української Держави 30-го червня 1941 року.

Головну доповідь виголосить Богдан Гаргай. У програмі також — рецитація і деклямації, що їх підготовила молодь СУМ-А.

Після закінчення Свята відбудеться Апель з нагоди закінчення виховного сезону молоді СУМ-А.

ЛІТНІЙ СЕЗОН НА ОСЕЛІ ІМ. ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

Лігайтон, Па. — Управа Оселі ім Олега Ольжича повідомляє, що 27-го червня ц. р., тут відкривається літній відпочинковий сезон.

У цьогорічному сезоні оплати за перебування на Оселі дуже обнижені, а. це, щоб уможливити перебування на Оселі тим пенсіонерам, яким малі пенсії не дозволяють користати з відпочинку. Для осіб понад 65 років оплата за помешкання і харч на Оселі виносить від 75 долярів до 85 долярів тижнево, а для осіб до 65 років — 125 долярів тижнево.

Значну знижку в оплатах за перебування і харчі на Оселі отримають також інваліди Визвольної Боротьби та старші віком комбатанти українських армій.

Зголошення на кімнати проситься висилати на адресу Оселі: Ukrainian Homestead P. O. Box 204, RD. 2 Lehighton, Pa. 18235 Tel.: (215) 377-1621.

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ Я. ВИЖНИЦЬКОГО У ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — У неділю, 28-го червня ц. р. в год. 1-ій по полудні, тут у власній галерії, навпроти мотелю, „Ксені", відбудеться відкриття виставки картин Ярослава Вижницького.

Відкриття цієї виставки, що триватиме на протязі всього вакаційного сезону, доверщить ред. Іван Кедрин-Рудницький.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ВИСТАВКА ПРАЦЬ ТРЬОХ МИСТЦІВ

Ню Йорк, Н. Й. — Від п'ятниці, 26-го червня до суботи, 11-го липня, тут у галерії Маяна, 21 Схід 7-ма вулиця, триватиме виставка праць таких видатних мистців; як: П'єр Жакмон, Омелян Мазурик та Любомир Янюк (зі Львова). Відкриття виставки: п'ятниця, 26-го червня, в год. 7-ій вечора.

ЗАБАВА МОЛОДІ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сіти, Н. Дж. — Відділ Братерської Діяльности при УНСоюзові в п'ятницю, 26-го червня ц. р., в год. 9-ій вечора, тут у залі Українського Народного Дому, при 90-96 Фліт вулиці, влаштовує забаву для молоді при звуках оркестри „Чари".

Перед забавою в год. 7:30 вечора — перекуска, під час якої розважатиме присутніх своїм співом Олесь Кузишин.

Вступ на забаву — 5 долярів.